

og det er den Fremgangsmaade, der følger direkte af Loven. Men det kan naturligvis i visse Tilfælde kræve for lang Tid; der kunde jo tænkes en aktuel Konflikt af saadan samfundsmæssig Betydning, at Forligsinstitutionen efter Loven vilde være berettiget til at gribe ind, og i saadanne Tilfælde kunde man, skønt det ikke direkte er sagt i Loven — Loven har jo overhovedet ikke tænkt paa Færøerne, skønt den gælder for Færøerne —, vel tænke sig, at Forligsinstitutionen anmodede en anset og upartisk og udenfor Arbejdernes og Arbejdsgivernes Kreds staaende Mand oppe paa Færøerne om at foretage Mægling. Resultatet kunde saa telegrafisk meddeles Forligsinstitutionen, som saa telegrafisk kunde give sit Svar. Jeg kan altsaa meddele det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen, at Forligsmandsloven gælder paa Færøerne, og i Tilfælde af en Konflikt, der kan faa samfundsmæssig Betydning, vil Forligsinstitutionen paa den ene eller den anden Maade kunne gribe ind.

Justitsministeren (*Steincke*): Siden jeg sidst havde Ordet, er der formentlig kun af det ærede Medlem Hr. Jønson rettet Henvendelser vedrørende Justitsministeriets Anliggender. Det ærede Medlem talte ret indgaaende om Ordningen af Fængselsarbejdet, et Spørgsmaal — det nægter jeg ikke —, som er meget vigtigt, som maa interessere alle Samfundsborgere og alle Partier, ogsaa de Konservativer; thi der hendsider jo i Straffeanstalterne ikke mindst i de senere Aar saa mange forhenværende Velhavere, hvis Deltagelse i fejlslagne Spekulationer eller hvis Udfoldelse af et til Tider endog meget kraftigt frit Initiativ synes at vise en alt for bogstavelig Opfattelse af og Praktisering af de Principper, der, rigtigt forstaaet, er grundlæggende for konservativ Opfattelse af Samfundsspørgsmaal. I øvrigt ligger efter min Formening dette Fængselsarbejdsproblem saaledes, at medens Fangernes Sysselsættelse i Statens Straffeanstalter indtil 1913 var baseret paa Kontraktsystemet, d. v. s., at Fangernes Arbejdskraft udlejedes til private Entreprenører, bestemtes det ved en kongelig Anordning af 7. Marts 1913, at Arbejdsdriften i Straffeanstalterne fremtidig skulde ordnes saaledes, at Staten selv beskæftigede Fangerne ved Fremstilling, og derunder Reparation, af Genstande til Statens eget Brug („Regiesystemet“). De til Grund for denne Nyordning liggende Betragtninger og Overvejelser gik ifølge en af Direktøren for Fængselsvæsenet samme Aar til den daværende Justitsminister afgiven. Indstilling ud paa følgende:

„Blandt dem, der teoretisk og praktisk beskæftiger sig med Fængselsvæsenet, er det utvivlsomt nu den almindelige Mening, at Regiesystemet er det fra et penitentiært Synspunkt bedste System for Ordningen af Arbejdsdriften i alt Fald i større Fængsler, og Erfaringerne fra fremmede Lande viser, at den foreslaaede Ordning, der kort kan betegnes som „Statsdrift til Statsbrug“, er den i økonomisk Henseende heldigste. Endvidere synes den at være den for det frie Erhvervsliv mest hensynsfulde Ordning. Det frie Erhvervs Klager over den det ved Fangearbejdet paaførte Konkurrence har i alle Lande været fremført, lige saa længe som man har haft et rationelt ordnet Fængselsvæsen. Denne Konkurrence, hvis Betydning — i Betragtning af Fangernes Antal og Ydeevne med Hensyn til industrielt Arbejde — ofte er blevet urimeligt stærkt overdrevet, er given med den Kendsgerning, at Loven for de fleste og hyppigst anvendte Arter af Frihedsstraffe paabyder Arbejdstvang, og den kan overhovedet kun undgaas, hvis man enten vil forbyde alt Fængselsarbejde — et saadant Forbud udstedtes i Frankrig i 1848, men ophævedes allerede det følgende Aar —, eller hvis man vil paabyde, at Fangearbejdet skal være ganske uproduktivt, saaledes som man har kendt det bl. a. i England indtil for nogle Aar siden. Da baade penitentiære og statsøkonomiske Hensyn gør begge disse Udveje uantagelige, kan Bestræbelserne kun gaa ud paa at gøre den nævnte Konkurrence saa lidt odios for det frie Erhverv som muligt. Og i saa Henseende har Systemet „Statsdrift til Statsbrug“ et Fortrin fremfor baade de forskellige Entreprisystemer (Forpagtnings-, Kontrakt- og Akkordsystemet) og Regiesystemet anvendt saaledes, at Staten sælger de fremstillede Genstande til private.“

Med Hensyn til de økonomiske Virkninger af Arbejdet i Straffeanstalterne kan jeg henvise til en af Kontorchefen i Fængselsvæsenets Arbejdsdrift udarbejdet Beretning, der findes trykt i Rigsdagstidende, Tillæg B. for 1923—24 Sp. 1061—1070. Det fremgaar heraf, at der nu gennem Arbejdsdriften indvindes godt og vel Halvdelen af samtlige Udgifter ved Statens Fængselsvæsen. Naar dertil føjes, at det gennemsnitlige daglige Udbytte af Arbejdsdriften i Finansaarene 1902—03 til 1910—11 udgjorde ca. 35 Ø. pr. Fange, medens det tilsvarende Udbyttet for Finansaaret 1925—26 udgjorde ca. 5 Kr. 50 Ø., vil det forstaaes, at Spørgsmaalet om Fangernes Sysselsættelse ogsaa i finansiel Henseende er et Problem af betydelig Rækkevidde for Staten.